

متن پرسش

سلام علیکم! چند سوال در مورد برخی احادیث در مورد ارتباط زن و مرد داشتم: ۱- حدیث داریم که:

«عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ ع قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ص يُسَلِّمُ عَلَى النِّسَاءِ وَ يَزِدُّنَّ عَلَيْهِ السَّلَامَ وَ كَانَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ ع يُسَلِّمُ عَلَى النِّسَاءِ وَ كَانَ يَكْرَهُ أَنْ يُسَلِّمَ عَلَى الشَّائِئَةِ مِنْهُنَّ وَ يَقُولُ أَتَخَوَّفُ أَنْ يُعْجِبَنِي صَوْتُهَا فَيَدْخُلَ عَلَيَّ أَكْثَرَ مِمَّا أَطْلُبُ مِنَ الْأَجْرِ.» حال آیا از این حدیث می توان نتیجه گرفت که سلام کردن مرد جوان به زن جوان عموماً مفسده دارد؟! اگر می توان این نتیجه را گرفت؛ بنده فکر نمی کنم با تعریف شما از مفسده؛ یک سلام کردن مفسده داشته باشد. سلام کردن که هیچ حتی نیم ساعت صحبت کردن نیز مفسده ندارد. اما اگر منظور حدیث چیز دیگری است؛ بفرمائید منظورش چیست؟! ۲- در قرآن داریم که: «...وَ إِذَا سَأَلْتُمُوهُنَّ مَتَاعًا فَسَأَلُوهُنَّ مِنْ وَرَاءِ حِجَابٍ ذَلِكُمْ أَطْهَرُ لِقُلُوبِكُمْ وَ قُلُوبِهِنَّ...» حال مثلاً آیا چند کلام صحبت یک مرد با یک زن میانسال مثلاً ۴۰ ۵۰ ساله و درخواست یک چیزی از او آنقدر مفسده دارد که خدا بفرماید از پشت یک حجابی از مسأله را مطرح کنید؟! به نظر نمی رسد با تعریف شما از مفسده این مسأله مفسده ای داشته باشد. ۳- روایت داریم: «عَنِ الصَّادِقِ عَنِ أَبِيهِ عَنِ آبَائِهِ عَنِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ ع قَالَ: نَهَى رَسُولُ اللَّهِ ص... وَ نَهَى أَنْ تَتَكَلَّمَ الْمَرْأَةُ عِنْدَ غَيْرِ زَوْجِهَا وَ غَيْرِ ذِي مَحْرَمٍ مِنْهَا أَكْثَرَ مِنْ خَمْسٍ كَلِمَاتٍ مِمَّا لَا بُدَّ لَهَا مِنْهُ» در این حدیث به احتمال قوی ۵ کلمه برای بیان مثال است نه اینکه دقیقاً عدد ۵ ملاک باشد. خب طبق این حدیث دو تا نامحرم اصلاً نباید با هم صحبتی بکنند و اگر ضرورتی بود به حداقلی که آن ضرورت تأمین شود اکتفا شود و مثلاً اگر آن ضرورت با ۱۰ کلمه صحبت کردن تأمین می شود، حق نداریم ۲۰ کلمه صحبت بکنیم. خب از این حدیث می توان این نتیجه را گرفت که صحبت با نامحرم نوعاً دارای مفسده است؛ و اگر ضرورتی ایجاب کرد که دو نامحرم با هم صحبت بکنند باید به حد ضرورت اکتفا کنند. در صورتی که با تعریف شما از مفسده به نظر نمی رسد اینگونه باشد. با تعریف شما از مفسده حتی به نظر بنده یک ساعت صحبت دو تا نامحرم نیز با هم مفسده ندارد چه رسد به چند کلمه. مخصوصاً اگر یکی از طرفین مسن باشند و باز مخصوصاً اینکه هر دو طرف مسن باشند که اگر هر دو طرف مسن باشند؛ ساعتها هم با هم گفتگو کنند به نظر نمی رسد مفسده ای داشته باشد الا در موارد بسیار استثنائی. آیا این نتیجه گیری بنده صحیح است؟! ۴- باز روایت داریم که: «الْقُطْبُ الرَّاَوْنَدِيُّ فِي لُبِّ اللَّبَابِ، قَالَ: قَالَ دَاوُدُ ع لِابْنِهِ امِّشْ خَلْفَ الْأَسَدِ وَ الْأَسُودِ وَ لَا تَمْشِ خَلْفَ الْمَرْأَةِ» خب آیا با تعریف شما از مفسده، چند قدم پشت سر یک زن مفسده دارد؟! مخصوصاً اگر آن زن محجبه و عفیف هم باشد. بله حالا اگر یک دختر جوان و جلفی بود که کلی آرایش کرده بود و با ناز و عشوه نیز راه می

رفت و مکان خلوتی نیز بود؛ بله در همچنین موقعیتی راه رفتن پشت سر همچنین دختری مفسده دارد. اما مثلاً راه رفتن پشت سر یک زن عادی یا حتی کمی با وضعیت نامناسب آنهم در یک مکان شلوغ به نظر می رسد هیچ مفسده ای نداشته باشد؛ البته با تعریف شما از مفسده. اما طبق این حدیث می توان نتیجه گرفت که پشت سر یک زن راه رفتن اینقدر خطر دارد که امام(ع) از باب تمثیل فرموده اند پشت سر افعی و شیر راه برو؛ اما پشت سر زن راه مرو. این یعنی این مسأله خیلی خطرناک است. ۵- یا برای مثال روایت مشهور از حضرت فاطمه(س) که فرمود: «وَعَنْهُ ع قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ص فِي الْحَدِيثِ الَّذِي قَالَتْهُ فَاطِمَةُ ع خَيْرُ النِّسَاءِ أَنْ لَا يَرَيْنَ الرَّجَالَ وَ لَا يَرَاهُنَّ الرَّجَالُ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ص إِنَّهَا مِنْي» خب آیا این حدیث بدین معنی است که دیدن مردان زنان را و زنان مردان را عموماً داری مفسده است یا حدیث منظور دیگری دارد؟! اگر حدیث منظورش بحث مفسده اس، بنده فکر نمی کنم یک دیدن معمولی مفسده داشته باشد. اما اگر منظور دیگری دارد؛ بفرمائید منظورش چیست؟! و مثالهای دیگری از روایات که به همین میزان بسنده می کنم. ۶- برخی ها خودشان تجربه کرده اند؛ که حتی یک نگاه لحظه ای و گذرا و تصادفی که چشمشان به نامحرم خورده و البته سریع نیز روی خویش را برگردانده اند؛ روی آنها اثر منفی داشته است. این اثر منفی آیا همان مفسده ای است که در فقه آمده است یا خیر؟! سوال بعد آنکه آیا انسان موظف است از همین اثرات منفی نیز پرهیز کند یا خیر؟!

متن پاسخ

باسمه تعالی: سلام علیکم: نمی دانم این فرمایش شما اشاره به کجا دارد؟ ولی ابوابی که باز کرده اید، ابوابی است که باید در فقه مورد ارزیابی قرار گیرد و عموماً مورد بررسی قرار گرفته است. موفق باشید